

КРИТИЧНО ОСМИСЛИМ УМОВУ ЗАДАЧІ. ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЮБИМ, БО МИ НЕ ЛЕДАЧІ

*Пропедевтична робота над задачами
у початковій школі*

Тетяна БІРЮКОВА, вчитель математики,
старший учитель;

Альона ГРИМАЛЬСЬКА, вчитель початкових
класів, Херсонська СШ I–III ст. № 30

Як навчати математики, щоб вона “розум у порядок приводила”, щоб той порядок не треба було переінакшувати з переходом випускників початкової школи до основної? Педагоги Херсонщини демонструють це на прикладі роботи над чи не найскладнішими за типом математичними завданнями — задачами.

У всіх сучасних системах загальної освіти математика посідає одне з чільних місць, що свідчить про унікальність цієї науки. Міцний фундамент математичних знань закладається саме в початковій школі.

У навчальній програмі для загальноосвітніх навчальних закладів зазначено, що важливу роль у формуванні компетентності учня відіграє **розвиток здатності розпізнавати практичні проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів**.

З огляду на це важливе місце в курсі математики відведено змістовій лінії “**Сюжетні задачі**”. Мета цієї змістової лінії — формування в учнів загального вміння працювати над задачею, розв'язувати задачі певних типів. Однак, незважаючи на різноманіття методів і прийомів, які застосовують учителі початкової ланки освіти на уроках, практика показує, що проблема перспективності у навчанні дітей розв'язувати задачі є досить гострою для сучасної школи.

Основний аспект, на якому наголошують учителі математики основної ланки, де розв'язування задач з алгебри й геометрії ключова навичка, — це **недостатньо якісна робота над умовою**, що призводить до низького рівня формування таких предметних навичок:

- створення алгоритму розв'язування,
- формулювання додаткових запитань до умови,

**Хоч кожен розмірковує окремо,
Та разом зробим до задачі схему.**

(Це та наступне фото надіслала О. Чеберко, м. Мелітополь, Запорізька обл.)

- змінювання запитання і типу задачі,
- складання оберненої задачі,
- робота зі схемою тощо.

Наше завдання — зробити все це якісним умінням учня початкової школи. Для цього вчителям, що працюють з молодшими школярами, буде доречно при розв’язуванні задач послуговуватися прийомами і методами розвитку критичного мислення. Продемонструємо можливості їх використання у роботі над текстовими задачами.

Форми кооперативного навчання

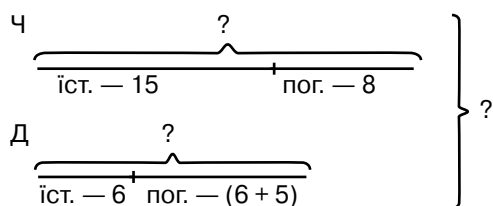
Робота в парах

Роботу над першою і другою задачею вчитель організовує в парах з метою розвивати в учнів навички спілкування, формулювати власну думку, вислуховувати і сприймати думки іншої людини, домовлятися, порівнювати й оцінювати власну та думку інших людей.

Задача 1

Чіп зібрав 15 їстівних грибів і 8 поганок. Дейл зібрав 6 їстівних грибів, а поганок на 5 більше, ніж їстівних грибів. Скільки всього грибів принесли Чіп і Дейл?

— Розгляньте схему і поясніть її відповідність умови задачі.

- Змініть запитання задачі.
- Які ще запитання можна поставити до умови

За перший тиждень використали 22 аркуші, а за другий на 16 аркушів більше. Скільки аркушів паперу залишилось?

Купили	Використали 1-й тиждень	Використали 2-й тиждень	Залишилось
Ч. — 30 арк.	22 арк.	? арк., на 16 арк. >	? арк.
З. — 25 арк.			
Ж. — 25 арк.			

Учні в парі читають умову задачі і складають схему до неї, потім передають наступній парі, яка відновлює та розв’язує задачу. Після цього діти об’єднуються в малі групи і пояснюють свої розв’язання.

Робота в групах

Аби навчатися співпрацювати при розв’язанні складних завдань, які потребують об’єднання розумових зусиль, учні працюють у малих групах.

Учитель завчасно ділить задачу на частини “умова”, “запитання”, “розв’язання”, “відповідь” і ці частини оформлює як окремі картки. Кожна група отримує набір таких карток, при цьому в кожному наборі є зайві картки. З карток група має скласти повну схему задачі й пояснити свій вибір.

Задача 3

Умова	Питання	Розв’язання	Відповідь

Метод опорних слів

Мета використання методу опорних слів — навчити дітей відокремлювати істотну інформацію від несуттєвої, змістовно скорочувати текст для його засвоєння.

Бібліографія

ТВОРЧО ДОСЛІДИ ЗАДАЧУ — ЗАКОНОМІРНОСТІ ПОБАЧИШ

Прийоми стимулювання розумової та творчої діяльності учнів під час роботи над задачами розкрито в [“УПШ”, 2015, № 5.](#)

- Зміна запитання задачі:
 - у результаті якої кількість дій залишається такою самою, а змінюється лише остання дія;
 - у результаті якої зберігаються дані умови, але збільшується кількість дій у розв’язанні.
- Зміна зв’язків між числами задачі.
- Звуження умови задачі.
- Розширення умови задачі:
 - на основі введення нових даних;
 - завдяки заміні числових даних виразом.
- Розвиток сюжету задачі.

Аби придбати журнал, телефонуйте: **(044) 486-13-32, (067) 504-50-22**
 Звертайтеся за електронною адресою: books@dsvvit.com.ua
 Оформіть передплату на сайті журналу: upsh.com.ua

БУДУЄМО НОВУ ШКОЛУ РАЗОМ

Журнал “Учитель початкової школи”

пропонує на допомогу педагогам
сучасні методичні матеріали

ЗАОЩАДЬТЕ до 10%

- 1 Заходьте на сайт upsh.com.ua
- 2 Оформлюйте онлайн-передплату на журнали “УПШ” та “Джміль”
- 3 Щомісяця гарантовано отримуйте надійну методичну підтримку!

ІНДЕКСИ для передплати на пошті

“УПШ”
Індекс 89869

+

“Джміль”
Індекс 40295

=

Комплект
Індекс 68604

ЗУСТРІЧАЙТЕ У 2019 РОЦІ

Спецвипуски, що представляють кращий досвід педагогів Львівської та Сумської областей (№ 2, № 9)

Тематичні номери:

- Унікальні місця України (№ 6)
- Емоції та почуття (№ 12)